

GALVIJŲ 3,5 – 7,0 MĖNESIŲ AMŽIAUS VAISIAUS KOJŲ KAULŲ OSTEOMETRIJA

Linus Daugnora, Virgilijus Vervečka

Santrauka. Šio darbo tikslas nustatyti kokių vaisiaus vystymosi laikotarpiu intensyviausiai auga vamzdiniai priekinių ir užpakalinių kojų kaulai ir jų epifizės.

Atlikus petikaulio, dilbio kaulų ir plaštakos matavimus pastebimas tolygus priekinės kojos kaulų diafizės augimas ($P>0,001$). Matuojant petikaulio ir stipinkaulio artimąsias ir tolimąsias kaulų epifizes randamas panašus dėsningumas ($P>0,001$). Duomenys gauti išmatavus 4,5 – 5,0 mėnesių ir 5,0 – 5,5 mėnesių parodė, kad petikaulio artimasis galas ir plaštakos epifizės šiuo periodu augo lėčiau, ypač plaštakos tolimoji epifizė. Vyresnio amžiaus (5,5 – 7,0 mėnesių) priekinės kojos vaisių kaulų matmenys parodė, kad petikaulio, dilbio ir plaštakos kaulai intensyviau augo antrame tiriamajame laikotarpyje (6,5 – 7,0 mėn.), o stipinkaulis vystėsi tolygiai. Analizuojant kaulų epifizų pločio duomenis pastebima, kad tolygus ir intensyvus epifizų augimas prasideda 4,5 – 5,0 mėnesių laikotarpyje ir tęsiasi iki apsiveršiavimo. Iš bendro konteksto iškrenta petikaulio artimoji epifizė, kuri intensyviau pradeda augti vaisiui sulaukus 5,0 – 5,5 mėnesių amžiaus.

Matuojant užpakalinės kojos vamzdinius kaulus pastebimas šlaunikaulio (GLI - kaulo ilgis iš išorinės pusės, $P>0,001$), blauzdikaulio (GL - kaulo ilgis, $P>0,001$) tolygus augimas, su nežymiu stabtelėjimu 5,5 – 6,5 mėnesių laikotarpyje. Šlaunikaulio vidinės pusės ilgio (GLC - kaulo ilgis iš vidinės pusės) ir pėdos kaulo (GL) augimo sulėtėjimas matomas 4,0 – 5,0 mėn laikotarpyje. Ypač intensyviai pėdos kaulas vystosi 6,0 – 7,0 mėnesių laikotarpyje ($P>0,001$). Užpakalinės kojos kaulų epifizų pločio analizė parodė, kad 4,0 – 5,0 mėnesių laikotarpyje užpakalinės kojos kaulų epifizės vystosi lėčiau. Per visą tiriamąjį laikotarpį intensyviausiai augo šlaunikaulio tolimoji epifizė (Bd – tolimosios epifizės plotis, $P>0,01$) ir blauzdikaulio artimoji epifizė (Bp - artimosios epifizės plotis, $P>0,001$). Kiek silpniau augo šlaunikaulio ir blauzdikaulio tolimoji epifizė (Bd $P>0,01$). Tiriamuoju laikotarpiu pėdos kaulo epifizės augo lėčiau 4,0 – 6,0 mėn laikotarpyje ($P>0,001$), kiek aktyviau paskutiniaisiais mėnesiais.

Raktažodžiai: vaisius, galvijai, osteometrija, Lietuvos juodmargių veislė